ВІДГУК офіційного рецензента
доктора медичних наук професора **Суханової Ауріки Альбертівни**
на дисертаційну роботу **Чермака Володимира Ігоровича**
«Профілактика та лікування порушень у системі мати-плацента-плід
у вагітних групи ризику розвитку прееклампсії**»,**
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Наукові керівники: член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор, перший проректор, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Вдовиченко Юрій Петрович; доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри акушерства та гінекології ПВНЗ «Київський медичний університет» Сенчук Анатолій Якович.

На сьогоднішній день у сфері надання акушерсько-гінекологічної допомоги більшості країн світу актуальним залишається питання профілактики та лікування прееклампсії. Прееклампсія є одним із найтяжчих гестаційних ускладнень з розвитком синдрому поліорганної недостатності у матері та дистресу плода. Саме тому хочу наголосити що наукова новизна дисертації Чермака Володимира Ігоровича, яка присвячена проблемі зменшення частоти акушерських та перинатальних ускладнень у пацієнток із гестаційною артеріальною гіпертензією (ГАГ) шляхом розробки та впровадження у клінічну практику методів раціонального ведення вагітності на підставі результатів вивчення особливостей функціонування фето-плацентарного комплексу (ФПК) у таких пацієнток є актуальною, своєчасною, перспективною і вкрай необхідною.

Проведений дисертантом аналіз особливостей перебігу вагітностей, пологів, стану плодів та новонароджених у жінок із ГАГ вказує на наявність у пацієнток підвищеного ризику виникнення таких ускладнень: передчасні пологи (9,0%), передчасний розрив плодових оболонок (21,0%), патологічний прелімінарний період (31,0%), первинна (11,0%), вторинна (13,0%) слабкість і дискоординація (8,0%) пологової діяльності, дистрес плода (14,0%). Також має місце високий ризик виникнення патології відокремлення плаценти (20,0%), передчасного відшарування плаценти в пологах (2,0%), підвищеної крововтрати (12,0) і оперативного розродження (39,0%).

Результати ехографічного дослідження плода містять значні відхилення показників фетометрії: (у 20,0 зареєстровано симетричну, в 12,0 – асиметричну та у 4,0 – змішану форму синдрому затримки розвитку плода). Показники серцевої діяльності плода свідчать про наявність гіпоксії плодів у вагітних з ГАГ, яка проявлялася змінами частоти серцевих скорочень від тахікардії з поодинокими та періодичними екстрасистоліями, нестабільної ЧСС до брадикардії. Дисертантом зареєстровано зміни частоти та тривалості ДРП. Аналізуючи дані дослідження стану фетоплацентарного комплексу дисертант виявив прогресивне погіршення стану ФПК у жінок із ГАГ, що свідчить про розвиток компенсованої форми фето-плацентарної недостатності (ФПН) у жінок із ГАГ, вагітність яких ускладнюється прееклампсією.

У вагітних із групи ризику розвитку прееклампсії формується нестійка рівновага системи гемостазу, а саме – має місце підвищення тромбогенного потенціалу (зниження кількості тромбоцитів і підвищення їх агрегаційної спроможності, достовірне підвищення концентрацій фібриногену), що компенсується активацією системи фібрінолізу (збільшення показників плазмового лізісу, збільшення концентрацій вільного гепарину, підвищення у 3 рази розчинного фібрину, зменшення АТ-III і 100% позитивний етаноловий тест). Нестійку рівновагу показників системи гемостазу, яку дисертант виявив у вагітних із групи ризику розвитку прееклампсії, слід розцінювати як першу фазу тромбо-геморагічного синдрому (синдрому ДВЗ). Виявлені порушення можна вважати патогенетичним обґрунтуванням доцільності залучення до комплексу лікувальних заходів препаратів, які містять магній і мають коригувальний вплив на систему гемостазу.

Результати дослідження функціонального стану центральної та вегетативної нервової системи у вагітних із гестаційною артеріальною гіпертензією показали, що вагітність у пацієнток із ГАГ супроводжується високим рівнем вегетативної дисфункції (оцінка за шкалою Вейна понад 15 балів) у 88,0±3,2 пацієнток, що значно ($p<0,05$) перевищує цей показник у здорових вагітних (48,0±7,0). У пацієнток із ГАГ дисертантом виявлено значну дезадаптація регуляторної функції центральної нервової системи, яка свідчить про виснаження компенсаторних можливостей та може бути провідним фактором у розвитку ускладнень перебігу вагітності, а саме – виникнення прееклампсії. Тяжкість дисфункції вегетативної нервової системи (зростання суми балів за анкетою Вейна) асоціювалась з дефіцитом магнію, який був визначений дисертантом, у вагітних із ГАГ.

Застосування запропонованого дисертантом лікувально-профілактичного алгоритму показало свою високу ефективність та гарну переносимість. Дисертант відмітив зниження клінічно вираженого і субклінічного рівня

депресії до норми у 80% випадків, та рівню тривоги – у 62% випадків. Дисертантом на фоні лікування виявлено нормалізацію показників системи гемостазу, матково-плацентарно-плодової гемодинаміки, результатів ехографічного дослідження плода, плаценти і навколоплідних вод та психоемоційного стану пацієнток. Усе спричинило істотне зменшення частоти ускладнень вагітності і пологів, зниження частоти кесарева розтину. Ефективність запропонованої дисертантом профілактики пізніх гестозів становила 96,0%, а ефективність профілактики тяжких форм пізніх гестозів (прееклампсія середнього і тяжкого ступеня) становить 72,7 %, що на нашу думку є вагомим аргументом даної роботи.

Результати проведеного дослідження було впроваджено в навчальний процес кафедри акушерства та гінекології ПВНЗ «Київський медичний університет» та практичну діяльність жіночих консультацій м. Києва, акушерського відділення КНП «Академія здоров'я людини» м. Києва.

Результати наукового дослідження оприлюднені на науково-практичних семінарах та конференціях, зокрема з міжнародною участю. За результатами дослідження опубліковано 20 наукових праць, з них: 5 статей у наукових фахових виданнях України, 3 статті у міжнародних наукових видавництвах, 7 – у збірках наукових праць з міжнародною участю. Дисертант є автором розділу в посібнику для акушерів-гінекологів.

Отримані дані є результатом самостійної роботи дисертанта. Автором особисто проаналізовано наукову літературу. В подальшому проведено формування груп спостереження. Самостійно проведено їх клініко-лабораторне обстеження, вивчення особливостей матково-плацентарно-плодової гемодинаміки та системи гемостазу. Особисто описано і проаналізовано результати клінічних ознак дефіциту та наслідків корекції магнію у вагітних із гестаційною артеріальною гіпертензією. Досліджено функціональний стану центральної та вегетативної нервової системи, а також здійснено статистичну обробку отриманих даних.

Автором особисто написано всі розділи дисертації. Наукові положення, розробки прикладного характеру, висновки та практичні рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно і висвітлені в опублікованих працях.

Аспірант Чермак Володимир Ігорович здобув необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності.

Дисертант оволодів методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провів власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Отже, дисертаційна робота Чермака Володимира Ігоровича, подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина№ (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасного акушерства та гінекології, є закінченим науковим дослідженням, містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання щодо зниження частоти порушень у системі мати-плацента-плід у вагітних групи ризику розвитку преклампсії на підставі вивчення клініко-лабораторних, інструментальних методів, а також удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Виходячи з актуальності, об'єму та рівня досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Чермака Володимира Ігоровича «Профілактика та лікування порушень у системі мати-плацента-плід у вагітних групи ризику розвитку преекламсії», повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 19.08.2015 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і може бути представлена до офіційного захисту, а її автор Чермак Володимир Ігорович повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний рецензент:
професор кафедри акушерства,
гінекології і репродуктології
НУОЗ України імені П. Л. Шупика,
доктор медичних наук професор Ауріка СУХАНОВА

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ДЛЯ ДОКУМЕНТІВ Ідентифікаційний код 01896702